

Ben je iets vergeten? Geef de crisis de schuld!

Niet alle ellende komt door de crisis, stelt Hendrik Schakel. Het economische klimaat wordt vaak gebruikt om de eigen onkunde te verbergen.

Het zijn moeilijke tijden. Werkloosheid, onrust in de muntunie, falende banken, enzovoort. Er is geen negatief nieuwsbericht of er wordt eraan toegevoegd „door de crisis” of „sinds het begin van de crisis”. We sparen minder door de crisis, er zijn minder files, we gaan goedkoper op vakantie, en we melden ons minder vaak ziek. Er moet gereorganiseerd en bezuinigd worden. Allemaal door de crisis. Het lijkt wel of alles wat er om ons heen gebeurt tegenwoordig veroorzaakt is door de crisis.

In de statistiek is deze al te gemakkelijke manier van oorzaak en gevolg aanwijzen een bekende valkuil. Als er een samenhang is tussen twee fenomenen, kan nog niet geconcludeerd worden dat het één het ander veroorzaakt. Als we bijvoorbeeld allemaal met komkommers in onze oren gaan lopen en er verschijnen geen krokodillen op straat dan is het niet zo dat de krokodillen wegblijven omdat wij met komkommers in onze oren rondlopen. Wij lopen met komkommers in de oren én er zijn geen krokodillen. Er is geen causaal verband tussen deze twee fenomenen.

In berichten over de economie lezen we vaak snel over dergelijke foutieve causale verbanden heen. Werkloosheid ontstaat door de crisis. Als er problemen zijn met onze pensioenen of op de woningmarkt dan komt dat ook door de crisis.

De oorzaak van een reorganisatie kan bijvoorbeeld zijn dat er al jarenlang sprake is van andere voorkeuren van klanten of van concurrentie via internet. Falen van managers om op dergelijke veranderingen in te spelen kan een reorganisatie noodzakelijk maken. Maar dat zal een verantwoordelijk manager natuurlijk niet graag zeggen. Dus wordt de crisis als zondebok aangewezen.

De overheid werkt hetzelfde. Op eens moet er heftig bezuinigd worden „vanwege de crisis”. Maar had-

---

De krokodillen blijven niet weg omdat wij met komkommers in onze oren rondlopen

den we niet lang voor het uitbreken van de crisis al te maken met oplopende zorgkosten, een vergrijzende populatie en snel oplopende hypotheekschulden? Natuurlijk wel. Onze beleidsmakers slaagden er helaas niet in om op tijd in te grijpen. De crisis is nu een mooie aanleiding om alsnog de noodzakelijke maatregelen door te voeren. Beter laat dan nooit.

Verandering is van alle tijden en er gebeurt ook weleens iets onafhankelijk van het economisch klimaat. Wees dus kritisch, want niet alles wat we waarnemen komt door de crisis.

HENDRIK SCHAKEL

Hypotheekadviseur en financieel planner bij Viisi